

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobkyně

Z. Š.,
Bytem X

proti
žalované

Česká advokátní komora
se sídlem Národní třída 16, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 4. 9. 2024, č.j. 10.04-000047/24-0002
a ze dne 9. 9. 2024, č.j. 10.04-000048/24-0002

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

I. Základ sporu

1. Formulářovou žádostí ze dne 31. 7. 2024 doručenou žalované dne 1. 8. 2024 poptávala žalobkyně určení advokáta pro řízení o ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu (NSS, kasační soud) ze dne 3. 6. 2024, sp. zn. 5 As 197/2023, které bylo vedeno před Ústavním soudem pod sp. zn. IV. ÚS 2204/24. Ústavní stížnost byla žalobkyní podána dne 6. 8. 2024. Usnesením ze dne 26. 9. 2024 byla ústavní stížnost odmítnuta.
2. Průvodním dopisem ze dne 7. 8. 2024 doručeným žalované dne 9. 8. 2024 žalovaná poptávala poskytnutí právní služby za úplatu ve dvou různých věcech, mimo jiné ve věci ústavní stížnosti proti rozsudku NSS ze dne 13. 6. 2024, sp. zn. 9 As 22/2024. K průvodnímu dopisu přiložila formulářovou žádost o určení advokáta ze dne 7. 8. 2024 a přílohu k formuláři.
3. Řízení o ústavní stížnosti proti rozsudku NSS ze dne 13. 6. 2024, ve věci sp. zn. 9As 22/2024, bylo vedeno před Ústavním soudem pod sp. zn. IV. ÚS 2303/24. Ústavní stížnost byla žalobkyní podána dne 15. 8. 2024. Usnesením ze dne 26. 9. 2024 byla ústavní stížnost odmítnuta.
4. Žalobkyně nyní brojí proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 9. 2024, č. j. 10.04-000047/24-0002 (dále jen „napadené rozhodnutí ze dne 4. 9. 2024“), kterým žalovaná rozhodla, že žalobkyni se advokát k poskytnutí právní služby dle ust. § 18c zákona o advokacii neurčuje, neboť žalobkyně v žádosti ze dne 31. 7. 2024 neuvedla jména dvou oslovených advokátů, čímž neosvědčila nemožnost zajistit si zajištění právní služby jinak, a z důvodu, že žádost nebyla včasná.
5. Žalobkyně dále brojí proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 9. 2024, č. j. 10.04-000048/24-0002 (dále jen „napadené rozhodnutí ze dne 9. 9. 2024“), kterým žalovaná rozhodla, že žalobkyni se advokát k poskytnutí právní služby dle ust. § 18c zákona o advokacii neurčuje, neboť žalobkyně v žádosti ze dne 7. 8. 2024 neuvedla jména dvou oslovených advokátů, čímž neosvědčila nemožnost zajistit si zajištění právní služby jinak, a z důvodu, že žádost nebyla včasná.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

6. Žalobkyně předně namítla, že obě rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná, jelikož jejich výrok neobsahuje označení věci, v jaké se advokát neurčuje.
7. Žalobkyně dále nesouhlasí s odkazem žalované na rozhodnutí Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu, který potvrdil, že nutno žalované doložit, že nejméně dva oslovení advokáti nepřevzali zastoupení, a to z důvodu, že tato rozhodnutí se týkají určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, nikoliv za úplatu.
8. Navíc od 1. 1. 2024 došlo k novele zákona o advokacii, což žalovaná v rozhodnutích nezmínila, a nelze přehlédnout, že tato novela provedená zákonem č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací státního rozpočtu, je pouze přílepkiem k tomuto zákonu a nemá s ním nic společného.
9. Žalobkyně má za to, že *„důsledkem nesouhlasu České advokátní komory v bodech 19 a 20 nálezu je výše zmiňovaná novela zákona o advokacii účinná od dne 01.01.2024, která*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

nerespektuje bod 52 nálezu sp.zn. Pl. ÚS 44/21, kde je uvedeno: “Ústavní soud k tomu dodává, jak vyplývá z výše uvedeného, že protiústavnost napadeného ustanovení neshledal v rozšíření bezplatné právní pomoci na určité typy řízení, ale v tom, že současně k poskytnutí právní pomoci paušálně vylučuje žadatele, kteří se nemohou právní pomoci domoci z jiných důvodů než příjmových a majetkových poměrů.” konec citace, neboť se neprojevila v ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii, když po této novele zákona o advokacii účinné ode dne 01.01.2024 toto ustanovení nadále obsahuje pouze právo na určení advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a a b) právní služby podle § 18c, tj. bezplatné právní služby.“

10. Jelikož nový formulář žádosti „za úplatu“ nemá oporu v ust. § 18 odst. 2 a v § 18c odst. 3 ve spojení s ust. § 18c odst. 2 zákona o advokacii ve znění ode dne 01.01.2024, v nichž se nové rozlišení na poskytnutí právní služby „bezplatně“ a „za úplatu“ neprojevilo, nelze dospět k závěru, že „žadatelka nesplnila podmínky dle ust. § 18c odst. 3 ZoA, s nimiž by zákon o advokacii spojoval vznik práva na určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu a z toho důvodu nebylo žádosti žadatelky vyhověno“, jak to činí žalovaná v obou rozhodnutích bez uvedení, že tento závěr je po novele zákona o advokacii účinné ode dne 01.01.2024 v souladu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21.
11. Žalobkyně proto navrhl, aby Městský soud v Praze zvážil, zda novela zákona o advokacii účinné ode dne 01.01.2024 není protiústavní ve smyslu ust. čl. 95 odst. 2 Ústavy a zda nepředloží k posouzení uvedené otázky věc Ústavnímu soudu České republiky.
12. Co se týče včasnosti obou žádostí, odkázala žalobkyně na rozsudek NSS ze dne 17. 5. 2023, č.j. 9 As 122/2022-36. Pokud měla žalovaná za to, že předmětné žádosti nejsou včasné, měla je odmítnout pro opožděnost bez věcného projednání, což svědčí o tom, že je jí známo, že skutečnost podání ústavní stížnosti lze zjistit nahlédnutím na internetové stránky Ústavního soudu, když formulář žádosti za úplatu, platný od dne 01.01.2024, údaj o podání ústavní stížnosti neobsahuje.
13. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě navrhl žalobu zamítnout.
14. Žalovaná má za to, že toto řízení před správním soudem se s ohledem na skutečnost, že obě ústavní stížnosti již byly odmítnuty, stalo sporem akademickým. Žalobkyni tak *prima facie* nejde a nemůže jít o skutečnou ochranu jejích veřejných subjektivních práv. Žalovaná má důvodně za to, že žalobkyni jde pouze „o řízení pro řízení“, o zhoła zbytečné řetězení soudních řízení - viz usnesení NSS ze dne 23. 5. 2024, čj. 6 Afs 79/2024-20
15. Ohledně průběhu správních řízení vedených žalovanou o žádostech žalobkyně žalovaná odkázala na správní spisy a na obsah žalobou napadených rozhodnutí.
16. Žalobkyně v této žalobě tvrdí, že se ve věci dříve, než se obrátila na žalovanou se žádostmi o určení advokáta k placené právní službě, neobrátila na dva advokáty se žádostí o poskytnutí právní služby.
17. Žalovaná má za to, že nestačí samotné tvrzení o tom, že se žalobkyně obrátila na advokáty se žádostí o poskytnutí té právní služby, v níž následně žádala žalovanou o určení advokáta, ale je nutné také vyjádření (byť neformální) oslovených advokátů, že poptávanou právní službu odmítají poskytnout. Tomuto požadavku zákonné úpravy žalobkyně nedostála.
18. Soud nařídil ve věci na den 5. 3. 2024 jednání, z něhož se žalobkyně i žalovaná omluvily.

III. Posouzení žaloby

19. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.
20. Žaloba není důvodná.
21. Soud předně konstatuje, že obě rozhodnutí nejsou nepřezkoumatelná z důvodu, že jejich výrok neobsahuje označení věci, v jaké se advokát neurčuje. Je sice pravdou, že by bylo zřejmě na místě označit ve výroku i právní službu, k poskytnutí které se advokát neurčuje, nicméně z odůvodnění obou rozhodnutí je zcela jasné, jaké právní služby se žádost týkala a nemůže tak dojít k záměně těchto věcí. Soud tak má za to, že se u obou rozhodnutí nejedná o takovou vadu, která by měla za následek nezákonnost rozhodnutí s důsledkem jejich zrušení.
22. V dané věci není sporu o to, že žalobkyně požádala v obou případech o úplatné poskytnutí právní služby, neboť vyplnila pro realizaci své žádosti formulář „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu“ a ani později v průběhu řízení o své žádosti netvrdila, a ani z obsahu jejích podání nelze dovodit, že by nárokovala právní službu bezplatnou. Žalobkyně v žalobě pouze namítá neústavnost novely zákona o advokacii a z toho dovozuje neoprávněnost požadavku žalované na doložení skutečnosti, že oslovila dva advokáty.
23. Žalovaná v rozhodnutích uzavřela, že žalobkyně neprokázala kromě včasnosti žádosti i splnění druhé podmínky, tedy že si nemohla zajistit poskytnutí právních služeb jinak, konkrétně pak ve smyslu § 18c odst. 3 nedoložila, že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
24. Podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii, *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí*
  - a) *právní porady podle § 18a nebo*
  - b) *právní služby podle § 18c.*
25. Žalobkyně poptávala právní službu, tedy se u ní musí postupovat dle ust. § 18 odst. 2 písm. b) zákona o advokacii.
26. Žalobkyně dovozuje neústavnost novely ze znění ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii, který dle mínění žalobkyně obsahuje pouze možnost ustanovit advokáta, ať již k právní poradě nebo k právní službě, pouze bezplatně.
27. To ale z tohoto ustanovení vyčíst nelze. Naopak toto ustanovení odkazuje jednak na ust. § 18a zákona o advokacii týkající se právní porady a jednak na ust. § 18c tohoto zákona týkající se právní služby, a to buď bezúplatně nebo za úplatu.

28. Zákon o advokacii v ust. § 18c odst. 1 stanoví, že *žadatel, který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.*
29. Ustanovení odstavce 1 tak pouze opět stanoví, že ten, kdo není zastoupen, ať již z finančních nebo jiných důvodů, má právo, aby mu Komora ustanovila advokáta ať již bezplatně nebo za úplatu.
30. Odstavec 2 pak stanoví, že *žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje a) popis věci, v níž by měla být právní služba poskytována, a b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní služba žádána, nezastupuje jiný advokát nebo osoba podle § 2 odst. 2 písm. a).*
31. Až v ust. § 18c odst. 6 zákona o advokacii se stanoví, že *v rozhodnutí o určení advokáta Komora určí, zda advokát poskytne právní služby bezplatně, vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 nebo jde-li o zneužití práva, zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení.*
32. V odstavci 3 se pak uvádí, že *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
33. Toto ustanovení totiž odkazuje na ust. § 23 zákona o advokacii, které řeší, kdo bude hradit odměnu advokáta, s tím, že odměnu hradí vždy stát, ať již byl advokát určen pro právní službu nebo pro právní poradu.
34. Pouze v případě podle ust. § 23 odst. 5 je uvedeno: *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hradí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.*
35. Soud předně uvádí, že jednak nepovažuje novelu, která úplatné určení advokáta zavedla, za protiústavní. Naopak novela zavedla možnost, aby byl advokát určen i tomu žadateli, který má finanční prostředky na to, aby si advokáta zaplatil, pouze jej žádný advokát nechce z jiných důvodů zastupovat. Je tak naplněn požadavek na rovný přístup k soudu, je-li povinností být zastoupen advokátem. Proto je také nutné doložit druhý důvod a to, že žadatele nikdo nechce zastupovat. To nutno učinit právě tím, že žadatel doloží, že byl odmítnut aspoň dvěma advokáty.
36. K obdobným závěrům dospěl zdejší soud i v rozsudku ze dne 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024 - 47, v němž uvedl, že *tedy bylo pro určení advokáta za úplatu povinností žalobkyně splnit podmínku § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tedy doložit bezúspěšné oslovení alespoň dvou*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

advokátů. Ve světle žalobkynina případu se tato podmínka jeví jako logická. Určení advokáta žalovanou je až „krajní“ možností poté, co žadatel dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem a nemůže si zajistit poskytnutí právních služeb jinak. Situace, v níž žadatel, který je schopen (zde navíc i ochoten) si právní služby advokáta zaplatit sám, avšak automaticky by se mohl obracet na žalovanou bez nějaké vlastní snahy si advokáta obstarat, by účel § 18 odst. 2 zákona o advokacii popírala.

37. Již v rozsudku ze dne 29. 6. 2023, č. j. 15 A 73/2021-31, městský soud konstatoval: „*Pokud ovšem žalobkyně, jak sama tvrdí, nežádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, ale o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu, bylo v souladu s § 18 odst. 2 zákona o advokacii její povinností prokázat, že si nemohla zajistit poskytnutí právních služeb jinak, tj. na smluvním základě. Této povinnosti žalobkyně nedostála. Pouhé uvedení jmen dvou advokátů, které před podáním žádosti údajně marně žádala o zastupování před Ústavním soudem, v žádosti je v tomto směru nedostatečné, neboť žalobkyně toto tvrzení zcela ničím nedoložila.*“
38. Soud pak v souladu s desátým senátem neshledal, že je zákon o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 v rozporu s názorem Ústavního soudu. Zákonodárce z § 18c odst. 1 zákona o advokacii vyloučil podmínku žadatele o určení advokáta v podobě určitých majetkových a příjmových podkladů právě z důvodu, že dosavadní právní úprava omezila právo žadatelů obrátit se na žalovanou s žádostí o určení advokáta k poskytnutí právní služby pouze na případy odůvodněné příjmovými či majetkovými poměry, čímž bylo porušeno jejich právo na přístup k soudu garantované čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na právní pomoc podle čl. 37 odst. 2 Listiny. Zakotvení možnosti ustanovit advokáta za úplatu je pak logickým dopadem odstranění předchozí protiústavní dikce, dle které se na žalovanou mohl obracet toliko žadatel, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, tedy žadatel nemajetný; novelou od 1. 1. 2024 je tak vytvořen právní rámec i pro „majetné“ žadatele, kteří logicky nemají nárok na bezplatnou právní pomoc, nýbrž pomoc za úplatu. Přirozeně proto Ústavní soud uložil zákonodárci upravit i ostatní ustanovení zákona o advokacii, která sice nebyla napadena ústavní stížností, ale judikovanou změnu musí reflektovat (například právě § 23 odst. 3), čemuž zákonodárce dostál. Soud tak protiústavnost zákona o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 neshledal.
39. Novela dle soudu není protiústavní ani z důvodu, že byla provedena formou tzv. přílepku. S ohledem na krátké časové rozpětí, které bylo nálezem ÚS zákonodárci dáno, a s ohledem na skutečnost, že tento nález požadoval pouze upravit zákon o advokacii, nikoliv přijmout zcela nový zákon o advokacii, má soud za to, že novela formou tzv. přílepku zde nezasáhla do jiných ústavních pravidel a principů natolik, aby ji bylo možné považovat za protiústavní.
40. Soud tak má za to, že požadavek na doložení odmítnutí dvěma advokáty je zcela v souladu s principem *vigilantibus iura*, tj. že každý si má hlídat svá práva. Je na účastníku, aby vyvinul úsilí a advokáta si snažil najít. Až tato snaha nevede k úspěchu, může požádat o určení advokáta komorou.
41. Co se týče poslední žalobní námitky, ve které žalobkyně namítala s odkazem na rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2023, č.j. 9 As 122/2022 – 36, že žádost byla včasná, soud tuto námitku shledal důvodnou. Žádost sice žalobkyně mohla podat dříve, také mohla napsat žalované, že ústavní stížnosti podala sama a Ústavním soudem byla vyzvána k doložení zastoupení

v náhradní lhůtě, nicméně to pro konstatování opožděnosti žádosti ve světle tohoto rozsudku NSS nestačí.

42. Soud však zároveň uvádí, že s ohledem na to, že žalobkyně zároveň nesplnila podmínku doložení, že ji nechce nikdo zastupovat, obě rozhodnutí žalované o neurčení advokáta žalobkyni ob stojí a zrušit je pouze z důvodu, že žalovaná v něm neměla uvádět nesplnění druhé podmínky, by představovalo přílišný formalismus, který Nejvyšší správní soud konstantně zapovídá.
43. Soud zdůrazňuje, že žádost nebyla *apriori* odmítnuta pro opožděnost, ale zamítnuta pro nesplnění jiné zákonné podmínky.

IV.

Závěr a náklady řízení

44. Jelikož soud tedy neshledal žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zrušení shora označených rozhodnutí žalované, důvodnou, podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. ji zamítl.
45. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a žalované nevznikly žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti, proto jí soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 5. března 2025

JUDr. Slavomír Novák v.r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.